

a voievodului se leagă de atacul tătarilor asupra cetății Kaniów din Lituania, căci știe că Rareș umblă după ajutor, cînd la turci, cînd la tătari, cînd la moscoviți¹. El ceru deci sfatul senatorilor cum să procedeze, mai ales că nu cunoștea încă ce plănuiesc turcii, căci solul (Wilamowski) nu se întorsese încă de la Poartă. Era de părere ca, în cazul unui atac din partea voievodului, să se recurgă la mobilizarea generală a șleahței; deocamdată a ordonat armatei și polonilor de la frontieră să păstreze pacea cu Moldova, atîta timp cît nu o va călca Rareș, luîndu-le-o înainte².

A doua zi, regele scrisese lui Rareș că este gata să păstreze cu el relații pașnice, dacă acestea vor fi păstrate și de voievod; nu permite însă să se deschidă granițele și să se reia relațiile comerciale dintre cele două țări³. În aceeași zi, comunicînd lui Tarnowski că Rareș a respins armistițiul, îi ordonă să se deplaseze în Podolia pentru a angaja mercenari pe un nou trimestru, din impozitele votate de seim pentru paza regatului dinspre Moldova⁴.

Se cunoaște numai unul din răspunsurile senatorilor, și anume cel al episcopului de Plock, din 14 aprilie 1532, în care își manifestă convingerea că respingerea armistițiului de către Rareș stă în legătură cu raporturile sale cu Moscova și cu tătarii, dar și cu atitudinea neclară a Poloniei față de Turcia, și poate și cu intrigile Habsburgilor; în aceste condiții, Polonia nu se poate baza pe slaba ei apărare de la margine, efectuată de mercenari, ci trebuie să recurgă la mobilizarea generală a șleahței, fără a se face însă aluzie la Moldova, din considerente față de Turcia, ci numai la un eventual atac inopinat din partea tătarilor; în același timp, trebuie să se reia tratativele asupra păcii sau a armistițiului cu Moldova, prin intermediul oricui se va oferi; înainte de toate însă, polonii trebuie să se asigure de prietenia Turciei și să trimită o solie la Poartă pentru încheierea unei păci durabile⁵. Și episcopul Statilius din Transilvania, care-și avea trimis un om la curtea lui Rareș ca să afle pricina, era convins că cineva a determinat pe voievod să respingă armistițiul⁶.

Cel ce încercă de astă dată să scoată din impas tratativele asupra armistițiului moldo-polon a fost însuși sultanul. Răspunzînd regelui, prin solul acestuia, Wilamowski, care se reîntoarce la Cracovia la 15 mai 1532, că n-a dat ordin lui Rareș, care-i este «rob și supus», să impiezeze teritoriile regelui, căruia-i păstrează o veche prietenie⁷, sultanul i-a cerut să trimită un sol la Zapolya pentru a trata pacea cu Moldova⁸. Iar cel care a pus în lucrare dorința sultanului a fost Gritti, care a trimis la 11 mai din Tîrgoviște un sol turec, Mehmet bei, la Cracovia, împreună cu un sol al domnului Moldovei, pentru ca de acolo,

¹ Credința că Rareș, minat de spiritul răzbunării, încearcă să lege prietenie nouă cu tătarii și cu Moscova era, în primul rînd, a cancelarului Szydłowiecki, cf. A.T., XIV, p. 256—258.

² A.T., XIV, p. 270—271.

³ Bogdan-Hurmuzaki, Supl. II—1, p. 53. A.T., XIV, p. 275—276.

⁴ A.T., XV, p. 276—277. În 1532 au fost angajate 13 roate de călăreți (2100 cai) și 7 roate de pedestri (1500 soldați), cf. L. Kolankowski, *Roty koronne na Rusi i Podolu 1492—1572* (Roatele regatului polon în Rusia și Podolia 1492—1572), Lwów, 1935, p. 14.

⁵ A.T., XIV, p. 282—284.

⁶ A.T., XIV, p. 290—291.

⁷ A.T., XIV, p. 92—93.

⁸ A.T., XIV, p. 536—538.